

รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม Happiness Patterns of the Elderly in Nakhon Pathom Province

ธนิษฐา สร้อยทอง, กฤษณ์ ทัพจุฬา,

วริศรา บัวแดง และ วันดี ยูโส

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Thanittha Soithong, Krit Tapchula,

Warisara Buadaeng and Wandee Yoso

Bangkokthonburi University, Thailand

Corresponding Author, E-Mail : Thanittha10@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการอุปมาวิเคราะห์และการตีความ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มากที่สุดคือ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุ พบว่าด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\beta = 0.141$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\beta = 0.135$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\beta = 0.129$) โดยสมการมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 89 และ 3) แนวทางการพัฒนารูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครอบครัว ชุมชน พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นหน่วยงานหลักเพื่อพัฒนาระบบการสาธารณสุขให้มีทั้งคุณภาพ ประสิทธิภาพ และศักยภาพที่ดีเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีสถานที่รักษาพยาบาลที่ดี เข้าถึงยาเวชภัณฑ์ ได้เข้ารับการรักษาที่ดีและเหมาะสมทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจที่ดีและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบความสุข; ผู้สูงอายุ; จังหวัดนครปฐม.

Abstracts

The objectives of this article were: 1) to examine happiness patterns of the elderly in Nakhon Pathom province; 2) to study factors influencing happiness patterns of the elderly in Nakhon Pathom province; and 3) to read up on development guidelines of happiness patterns of the elderly in Nakhon Pathom province. This research was a qualitative and quantitative research as follows: qualitative research consisted of 15 key informants and conducted by

* วันที่รับบทความ : 11 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่แก้ไขบทความ 25 มีนาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 30 มีนาคม 2566

Received: February 11 2023; Revised: March 25 2023; Accepted: March 30 2023

participant observation and in-depth interviews along with data analysis by analogy and interpretation; quantitative research consisted of 400 people including a questionnaire was used as a research tool with a reliability of 0.92, data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and stepwise regression analysis.

The finding indicates that: 1) the overall happiness of the elderly in Nakhon Pathom province is at a high level, when considering each aspect, the most at a high level is economic stability, followed by social relations and the environment; 2) factors influencing happiness patterns of the elderly found economic stability ($\beta = 0.141$), social relations ($\beta = 0.135$) and the environment ($\beta = 0.129$) by the equation has a predictive power of 89 percent; and 3) the development guidelines of happiness patterns of the elderly in Nakhon Pathom province is to create knowledge and understanding among families and communities along with relates agencies as the main agency to develop the public health system to have both quality, efficiency and good potential; this is to support the aging society to have a medical facility, access to good treatment and access to medicines for the elderly to have good physical, mental health and continue to live happily.

Keywords: Happiness Patterns; The Elderly; Nakhon Pathom Province

บทนำ

“จังหวัดนครปฐม” เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแนวโน้มประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ จากร้อยละ 16.25 ในปี 2561 กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นร้อยละ 17.87 ในปี 2563 โดยจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าในแต่ละปีนั้นจะมีอัตราผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นและเมื่อจำนวนผู้สูงอายุได้มีเพิ่มมากขึ้น (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2562 : 52) รวมไปถึงการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ที่ผ่านมามีทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการในด้านต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อผู้สูงอายุทั้งความต้องการขั้นพื้นฐานและความสุขต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญการใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุมีร่างกายที่เสื่อมถอยลงไปตามกาลเวลา จึงมีความเสี่ยงในด้านสุขภาพต้องการการดูแลที่มากกว่า และเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยเกษียณไม่มีรายได้หรือมีรายได้ที่น้อยกว่าในวัยทำงานจึงได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่าบุคคลวัยอื่นๆ (พิระพงษ์วรภัทร์ธีระกุล, 2564 : 322-335)

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 1) ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ มีผลมาจากสถานการณ์ทางการเงินรายได้หรือสถานะทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ เนื่องจากรายได้ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาหารที่มีคุณค่าการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ เป็นต้น 2) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม สำหรับด้านความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ มีผลมาจากความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลอื่นโดยการแสดงออก เช่น ความ เป็นห่วง อย่างจริงใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่หรือความผาสุกของคนอื่นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสุข และ 3) ด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ มีผลมาจากความปลอดภัยทางกายภาพของผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่สำคัญ (สัญญา ห่วงกิจ, 2561 : 214-232) เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม สามารถช่วยทำให้เกิดการกระตุ้นการนึกคิด ทางกายภาพและ

ประสิทธิภาพในการรับรู้ด้วย ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความประทับใจ และเกิดความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การที่ผู้สูงอายุได้รับการกระตุ้นในระดับสูงจะทำให้เกิดความพึงพอใจและเป็นขวัญกำลังใจที่ดี (ภักดิ์สรณ์วรภัทร์ธีระกุล, 2562 : 432-445)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม” เพื่อศึกษามุ่งทำความเข้าใจและสะท้อนความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ ความต้องการ ตลอดจนการเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับกลุ่ม ผู้สูงอายุ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องวางแผนรองรับปัญหาดังกล่าวเป็นเบื้องต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาผู้สูงอายุจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้สูงอายุที่บ่งบอกถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องต่อเนื่องยั่งยืนของผู้สูงอายุจากการส่งเสริมสุขภาพจิต สุขภาพกาย และการอยู่ร่วมกันของผู้สูงอายุกับบุคคลในวัยที่แตกต่างในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อการค้นหาคำความจริงเชิงประจักษ์จากวัตถุประสงค์การวิจัย และการทดสอบสมมุติฐาน ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรคือ ผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิง 60-74 ปี ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครปฐม ในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 120,247 คน (กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข, 2563 : 58) ใช้หลักการคำนวณของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นไม่เกิน 0.05 โดยสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนในแต่ละอำเภอในจังหวัดนครปฐมได้กลุ่มประชากรจำนวน 400 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน เพื่อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผู้วิจัยจึงทำการเลือกเฉพาะข้อคำถามที่เป็นไปตามเกณฑ์ คือ $IOC \geq .50$ เพื่อแสดงว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและมีความเหมาะสม การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 30 ราย ก่อนนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลจริงโดยมีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.705 - 0.910 โดย ค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อ

คำถามมีความเชื่อมั่น

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอ กับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดหาผู้ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 4 คน โดย ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางเดียวกัน จากนั้นทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วย ตนเอง จำนวน 400 ฉบับแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องของข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูล สำเร็จรูป และการทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ยอมรับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ในการแปลผลที่แบ่งช่วง 5 ระดับ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 มีระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 มีระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 มีระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 มีระดับน้อย และคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 มีระดับน้อยที่สุด (ธานินทร์ ศิลป์จารุม (2552 : 47) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานโดยวิเคราะห์ ค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยค่า F-test พร้อมทั้งการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่กำหนดไว้

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ประชากร คือ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง จากนักวิชาการสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ 5 ท่าน นักพัฒนาชุมชนที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับด้านผู้สูงอายุ 5 ท่าน และ ผู้สูงอายุ 5 ท่าน โดยรวมจำนวน 15 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถ นำมาใช้สนับสนุนและประกอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ ในการศึกษาวิจัยให้ชัดเจนขึ้น โดย ประเด็นในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วางกรอบไว้มีลักษณะเป็นเค้าโครง (Outline) หัวข้อการสนทนาที่มีความ ยืดหยุ่น (Flexible) เป็นคำถามคร่าวๆ เพื่อเป็นแนวในการสัมภาษณ์หรือการสนทนาให้ครบถ้วนตาม วัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เชิงลึกเกี่ยวกับเนื้อหาตามกรอบแนวคิดงานวิจัยที่ศึกษา มีการประเมิน คุณภาพของข้อมูลว่าอยู่ ในระดับที่สามารถนำมาวิเคราะห์และตอบปัญหาการวิจัยในหัวข้อนี้ได้หรือไม่ โดย ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิดและวรรณกรรมที่ เกี่ยวข้องและศึกษาบทสรุป ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแล้วสร้างคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) นำ แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญต่อไป

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) และ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยข้อมูลปฐมภูมิใช้การวิเคราะห์ และข้อมูลทุติยภูมิผู้วิจัยค้นคว้าข้อมูลจาก ฐานข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ เอกสาร บทความทางวิชาการ รายงานผลการศึกษา บทวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น จากนั้นนำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาบูรณาการเพื่อ สนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้ จากการวิจัยแล้วนำมาสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอทั้งข้อมูลที่มี ความเหมือนและความต่างที่ผ่านการวิเคราะห์

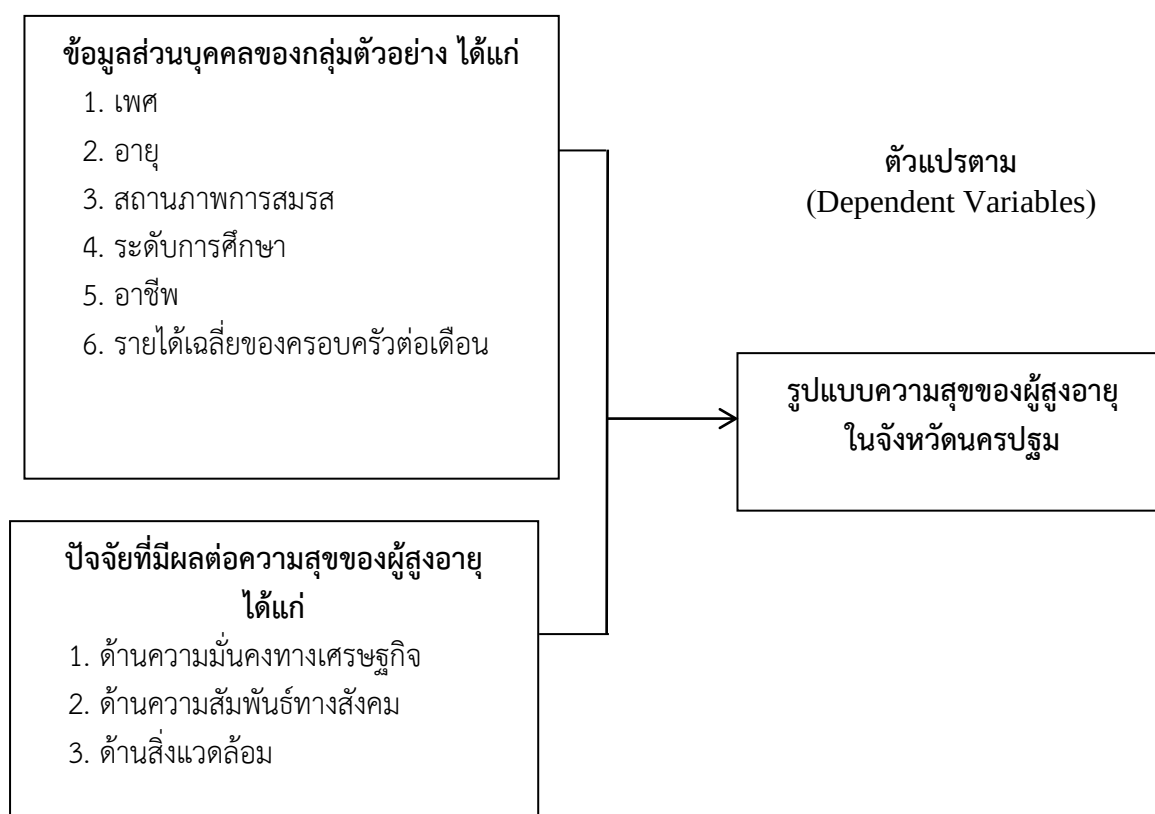
ข้อมูลจนได้แก่นแท้ของแนวคิดในประเด็นที่ได้ศึกษา

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพเรียงเรียงข้อมูลที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อยจากนั้นลดทอนข้อมูลที่คลุมเครือและซ้ำซ้อนกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมพิจารณาความสอดคล้องความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลพรรณนา (บุษกร เชี่ยวจินดาگانต์, 2561 : 103-118)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม” อันจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ประเด็นศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอได้ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และ หาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.38 มีอายุ 60 - 62 ปี จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 53.31 มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกันจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.34 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.35 มีอาชีพค้าขาย/เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.56 มีรายได้ระหว่าง 35,001-45,000 บาท จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.10 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.82$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.76$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.85$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยนำเสนอได้ตามตารางที่ 1. ดังนี้

ตารางที่ 1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

N = 400						
รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครปฐม	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	สถานภาพ สมรส	อาชีพ	รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน
ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	.371	.332	.511	.004*	.214	.998
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	.083	.245	.353	.059	.145	.173
ด้านสิ่งแวดล้อม	.330	.211	.090	.016*	.124	.781

*P<0.05

จากตารางที่ 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์คือ t-test กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้ค่า F-test ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่มพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น สถานภาพสมรสในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมโดยนำเสนอได้ตามตารางที่ 2. ดังนี้

ตารางที่ 2. ค่าสหสัมพันธ์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม

N = 400

รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุ ในจังหวัดนครปฐม	N	ระดับ ความสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	400	$r = .869^{**}$	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	400	$r = .770^{**}$	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
ด้านสิ่งแวดล้อม	400	$r = .859^{**}$	.000	มีความสัมพันธ์ระดับสูง

** $P < .01$

จากตารางที่ 2. พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความสัมพันธ์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม จากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ระดับสูงมากที่สุด ($r = .869^{**}$) รองลงมาด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .859^{**}$) และด้านสังคมมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .770^{**}$) ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคุณรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยนำเสนอได้ตามตารางที่ 3. ดังนี้

ตารางที่ 3. ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคุณรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม

ตัวแปรพยากรณ์	รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม						
	B	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (constant)	0.698	0.327	-	2.136	0.034	-	-
ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ	0.076	0.033	0.141	2.273	0.024*	0.661	1.505
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	0.089	0.042	0.129	2.095	0.138	0.552	1.626
ด้านสิ่งแวดล้อม	0.078	0.039	0.135	2.022	0.015*	0.923	1.464
$R = 0.813$, $R^2 = 0.780$ $R^2_{Adjusted} = 0.703$, $Sr^2 = 0.350$, $F = 243.49$, $p < 0.001$							

** $P < .01$

ตารางที่ 3. พบว่าผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคุณรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($Sig = .024$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($Sig = .014$) ตามลำดับ ในขณะที่ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($Sig = .138$) ตามลำดับเมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระ พบว่าด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\beta = 0.141$) ส่งผลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมมากที่สุด รองลงมาด้านสิ่งแวดล้อม ($\beta = 0.135$) และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\beta = 0.129$) ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าค่า Multiple $R = 0.813$ สัมประสิทธิ์การกำหนด ($R^2 = 0.890$) แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 89.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 22.00 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่นๆ

6. การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม จากการสัมภาษณ์ระดับลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 15 คน โดยมีรายละเอียดนำเสนอได้ดังนี้

6.1 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การปลดเกษียณหรือการพ้นจากงานทำให้ผู้สูงอายุไม่สามารถปรับตัวรับมือกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่ จึงเป็นผลทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเครียด ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ (สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, นักวิชาการสาธารณสุข, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การมีความมั่นคง ทางเศรษฐกิจที่ดี จะทำให้ผู้สูงอายุไม่เครียดและวิตกกังวล ยังรวมไปถึงการที่ผู้สูงอายุควรมีการวางแผนทางการเงินที่ดี เมื่อผู้สูงอายุรู้จักเก็บออมเงินเพื่อไว้ใช้ยามแก่ชรา นอกจากนี้การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีอาชีพเสริมจะทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินจะส่งผลดีต่อตัวผู้สูงอายุ”

6.2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีความสำคัญกับทุกช่วงวัยของชีวิต โดยเฉพาะผู้สูงอายุเพราะการที่ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ จะทำให้เกิดความสุขทางใจและลดช่วงว่างระหว่างวัย (สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, นักพัฒนาชุมชน, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี มีความเข้าอกเข้าใจกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถพัฒนาความสุขของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นได้ ยังรวมไปถึงการที่ครอบครัว ชุมชนและสังคม ได้ให้ความสำคัญเห็นคุณค่าและยอมรับนับถือผู้สูงอายุ จะช่วยทำให้ผู้สูงอายุไม่คิดว่าตนเองถูกกลุ่กลาน ญาติพี่น้องหรือสังคมทอดทิ้งให้โดดเดี่ยวไร้คุณค่าอีกต่อไป”

6.3 ด้านสิ่งแวดล้อม โดยการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตร เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลดีต่อผู้สูงอายุ (สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, ผู้แทนผู้สูงอายุ, 2566) ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การมีที่อยู่อาศัยที่เป็นระเบียบ ปลอดภัย สิ่งปลูกสร้าง ผู้สูงอายุก็สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย ยังรวมไปถึงการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาพัฒนาระบบการบริการต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพที่ดีเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และยังรวมไปถึงการที่หน่วยงานเข้ามามีบทบาทในการดูแลให้คำแนะนำกับผู้สูงอายุในการเตรียมรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน”

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1. รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $SD. = 0.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.06$, $SD. = 0.82$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 4.10$, $SD. = 0.76$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.12$, $SD. = 0.85$) ในประเด็นนี้มีผลมาจาก 1) ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีผลมาจากสถานการณ์ทางการเงินรายได้หรือสถานะทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ 2) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ มีผลมาจากความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลอื่น และ 3) ด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ มีผลมาจากความปลอดภัยทางกายภาพของผู้สูงอายุเป็นสิ่งที่สำคัญ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของณัฐธิดา จุมปา และเพ็ญพักตร์ ไชยณรงค์ (2561 : 1508) ศึกษาวิจัยเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างความเสมอภาคในสังคม ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบสิ่งอำนวยความสะดวก

ที่รัฐ จัดบริการให้กับผู้สูงอายุ ได้แก่ รูปแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐจัดบริการในสถานที่ราชการ และรูปแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐจัดบริการในชุมชน พร้อมทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของดวงกมล ภูนวล, พชรินทร์ สิริสุนทร, เสรี พงศ์พิศ และศุภสิทธิ์ พรธรรมาโรจน์ (2557 : 82-101) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบเมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย พบว่าองค์ประกอบที่เป็นเมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย ได้แก่ 1)ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ที่อยู่อาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ 2) ด้านสังคม ได้แก่ด้านสิทธิของผู้สูงอายุ/สิทธิการเป็นพลเมือง ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามระบอบประชาธิปไตย ด้านเศรษฐกิจ ด้านบริการสุขภาพ ด้านบริการสาธารณะ ด้านการออกแบบแนวนโยบายสำหรับผู้สูงอายุด้านความปลอดภัย ด้านการสนับสนุนทางสังคม และด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/ชมรม/เครือข่ายตามลำดับ

ประเด็นที่ 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยสรุปพบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น สถานภาพสมรสในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พร้อมทั้งค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความสัมพันธ์ พบว่าด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ระดับสูงมากที่สุด ($r = .869$)** รองลงมาด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .859$)** และด้านสังคมมีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .770$)** และเมื่อวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ รูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ($\text{Sig} = .024$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\text{Sig} = .014$) ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าค่า $\text{Multiple R} = 0.813$ สัมประสิทธิ์การกำหนด ($R^2 = 0.890$) แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม ในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 89.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 22.00 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่นๆ ในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของโมรยา วิเศษศรี และคณะ (2563 : 79-94) ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นโยบายภาครัฐ สิ่งแวดล้อมผู้สูงอายุ การจัดการสุขภาพผู้สูงอายุ และการมีส่วนร่วมทาง สังคม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยนโยบายภาครัฐส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากที่สุด รองลงมา คือ สิ่งแวดล้อมผู้สูงอายุและการจัดการสุขภาพผู้สูงอายุ และ 3) การบริหารจัดการในทุกระดับต้องมีการบูรณาการอย่าง เป็นระบบรวมทั้งเป็นข้อมูลแก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ประเด็นที่ 3. แนวทางการพัฒนารูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม โดยสรุปพบว่า 1) ด้าน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ จึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ 2) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีความสำคัญกับทุกช่วงวัยของชีวิต โดยเฉพาะผู้สูงอายุเพราะการที่ผู้สูงอายุมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ จะทำให้เกิดความสุขทางใจและลดช่วงว่างระหว่างวัย และ3)ด้านสิ่งแวดล้อม โดยการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตร เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลดีต่อผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ศักยภาพที่ดีเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และยังรวมไปถึงการที่หน่วยงานเข้ามามีบทบาทในการดูแล ให้คำแนะนำกับผู้สูงอายุในการเตรียมรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงที่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบัน โดยของศุภชัย ชัยจันทร์ และ ณรงพน ไส้ประกอบทรัพย์ (2559 : 71-83) ศึกษาวิจัยเรื่องแนวคิดสาธารณะของพื้นที่สาธารณะในเมือง ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่สาธารณะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเมืองที่ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตและรองรับความต้องการที่หลากหลายตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การศึกษารูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐม จากการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะ
ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นแนวทางป้องกันและฟื้นฟู สรรสภาพและยังสร้างความเชื่อมั่นใน
ตนเองให้กับผู้สูงอายุ จากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ของที่พักอาศัยให้มีความเป็นระเบียบ
เรียบร้อย ปราศจากสิ่งปฏิกูล จะทำให้ผู้สูงอายุได้พักอาศัยอย่างมั่นคงปลอดภัย ยังครอบคลุมไปถึงการมีระบบ
การบริการสาธารณะ ที่สามารถรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีได้อย่างมีศักยภาพและทันสมัย
เอื้อต่อผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นนำไปสู่รูปแบบ
ความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ควรสนับสนุนให้มีการจ้างแรงงานผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงาน
ได้ให้ ได้ใช้ความรู้ความสามารถตามความเหมาะสมของงาน ในการช่วยเหลือผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมต่อไป

1.2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ครอบครัวและชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมสร้างความรัก ความ
ผูกพันระหว่างผู้สูงอายุกับสมาชิกในชุมชน พร้อมทั้งมีนโยบายส่งเสริมการตระหนักถึงคุณค่าในตนเองของ

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการพัฒนากระบวนการบริการสาธารณะ การขนส่งมวลชนให้ทันสมัย มี
ศักยภาพ รวมไปถึงควรจัดให้มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกภายในจุดบริการสาธารณะต่างๆ จาก
สภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อตัวผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้กำหนดตัวแปร
ใหม่ๆ มาใช้ในการทำวิจัยอยู่เสมอเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์การต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องควรศึกษาทัศนคติ มุมมองความต้องการ ความคาดหวังและความ
พึงพอใจเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบรูปแบบความสุขของผู้สูงอายุในจังหวัดนครปฐมต่อไป

2.3 ควรมองปัจจัยอื่นที่ความแตกต่างไปจากงานวิจัยนี้ เพื่อให้เกิดมุมมองแนวคิดที่หลากหลาย
ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้จะผลักดันการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ นำไปสู่รูปแบบ
ความสุขของผู้สูงอายุในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *คู่มือการคัดกรอง/ประเมินผู้สูงอายุ*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์สงเคราะห์องค์การทหารผ่านศึก.
ณัฐธิดา จุมปา และ เพ็ญพักตร์ ไชยบุรีรักษ์. (2561). สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและปลอดภัยเพื่อ
ผู้สูงอายุและผู้พิการกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสร้างความเสมอภาคใน สังคม: กรณีศึกษาชุมชนชาติ

- พันธุ์บนพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย. *Veridian E Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 11 (3), 1508-1509.
- ดวงกมล ภูวณ, พชรินทร์ สิริสุนทร, เสรี พงศ์พิศ และ ศุภสิทธิ์ พรธรรณารุณทัย. (2557). การพัฒนารูปแบบ เมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย. *Journal of Health Education*. 37 (126), 82-101.
- บุษกร เขียวจินดาگانต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. 13 (25), 103-118.
- พีระพงษ์ วรภัทร์ธีระกุล. (2564). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมชุมชนเพื่อ ส่งเสริมการออกกำลังกายผู้สูงอายุในหน่วยปฐมภูมิ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*. 7 (2), 322-335.
- พภัศธรณ์ วรภัทร์ธีระกุล. (2562). อิทธิพลทางสังคมที่มีผลต่อนโยบายการเตรียมชุมชนเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*. 5 (1), 432-445.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS*. (พิมพ์ครั้งที่ 10) .นนทบุรี: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2562). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561*. นครปฐม: บริษัทพร รีนเทอร์ จำกัด.
- โมรยา วิเศษศรี และคณะ. (2563). ประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5 (9), 79-94.
- ศุภชัย ชัยจันทร์และณรงพน ไกล่ประกอบทรัพย์ (2559). แนวคิดสาธารณะของพื้นที่สาธารณะในเมือง. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 15 (2), 71-83.
- สัณชัย ห่วงกิจ. (2561). การบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ เขต13 กรุงเทพมหานคร. *วารสารครุศาสตร์*. 15 (ฉบับพิเศษ), 214-232.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30 (3). 607-610.